

Klima- og miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

11.09.2019

Sendt til:

Rovviltnemnda i region 3
fminpost@fylkesmannen.no

KLAGE PÅ VEDTAK OM LISENSFELLING AV ULV I OPPLAND I 2019/2020

NOAH vil be om at det ikke tillates lisensfelling av **fem (5) ulver** i region 3 i 2019-2020 og vedtak fattet av rovviltnemnda den 21. august 2019 oppheves. Kort sagt er vedtaket verken nødvendig eller i samsvar med naturmangfoldloven (nml) § 18 av følgende grunn:

- Sverige har ikke tillatt lisensfelling av ulv den kommende sesongen pga. ulvebestanden i Sverige ikke har vokst, men heller gått noe tilbake. Bestanden har vært nedadgående også i Norge;
- det er ikke noen regel om nulltoleranse av streifende ulv utenfor ulvesonen og det dermed ikke er noen lovlig grunnlag til å vedta lisensfelling kun ut ifra at det kan forekomme ulv i området;
- vedtaket er ikke rettet mot å felle ulv som faktisk gjør eller vil gjøre skade og det gjelder for stor risiko for skyting av genetisk viktige ulver.

Lisensfelling vil være skadelig for ulvebestandens overlevelse, jf. § 18 andre ledd i nml

De fire siste vintersesongene har antall familiegrupper vist en nedgående trend i Sverige. Fra vintersesongen da ulvebestanden var størst i 2014-2015 til siste sesong i 2018-2019 har antall individer av ulv minsket og ligger nå på omtrent 300 ulver.

På grunn av disse negative utviklingene i den svenske delen av ulvebestanden er det ikke vedtatt noen lisensfelling av ulv i 2019/2020 i Sverige. Sjokkerende nok, kjører rovviltnemnda i regioner 4 og 5 full fart og har vedtatt å skyte hele tre familiegrupper (til sammen 17 dyr) innenfor ulvesonen og 12 ulver utenfor ulvesonen. Rovviltnemnda i region 3 har fattet vedtak om kvote for lisensfelling av fem dyr med begrunnelse at «*ulvebestanden fremdeles er over bestandsmålet i Norge når det gjelder antall ynglinger*». NOAH vil understreke at oppnåelse av bestandsmålet på ingen måte sikrer at overlevelse av ulvebestanden i Norge eller i Skandinavia ikke trues av en omfattende nedskyting av ulv. Bestandsmålet er ikke et biologisk begrep, men er et resultat av politisk kompromiss med hensyn til næringsinteresser. Oppnåelsen av bestandsmålet kan dermed tillegges kun liten vekt ved vurdering av om kvoten er skadelig for bestandens overlevelse på kort og lang sikt.

Forskerne har ikke funnet noen forklaring på nedgangen i den skandinaviske ulvebestanden. Dette viser klart at selv om det foreligger detaljert informasjon om de

eksisterende ulvene, er det begrenset vitenskapelig forståelse av mulige årsaker til reduksjon eller svingninger i ulvebestanden. Ulovlig jakt på ulv er vanskelig å oppdage og mistenkes å være betydelig mer utbredt enn antatt inntil nå.

Den skandinaviske ulvebestanden er i tillegg preget av høy innavl. Etter at innavlsgraden sunket fra 0,31 til 0,23 blant familiegrupper i Skandinavia mellom 2005 og 2016, viser ulvebestanden en økning i innavlsgraden de siste to årene.¹ Det er særlig streifende ulver fra den russisk-finsk bestand som har stor betydning for å få innavlsgraden ned. Etter NOAHs oppfatning bør risiko for felling av genetisk viktige individer legges avgjørende vekt. Dette hensynet bør også veie opp risiko for skader forårsaket av vandrede ulver før eller under beitesesong i 2020.

Isteden for å tillate ikke-selektiv lisensfelling, bør man heller fokusere på å legge til rette for en mer effektiv erstatningsordning og mer effektiv bruk av ikke-letale forebyggende tiltak. Enhver skyting av ulv – som må brukes kun som den siste utveien – må være rettet mot ulver som faktisk gjør skade. I tillegg lider vedtaket av svakheter ved å gi effektiv beskyttelse av genetisk viktige individer fra den finsk-russiske ulvebestanden.

Der er ikke noen regel om nulltoleranse av streifende ulv utenfor ulvesonen

Praksisen som faktisk allerede har medført nulltoleranse for ulv utenfor ulvesonen kan ikke forsvares å være i samsvar med Bern-konvensjonen. Det skal ikke felles ulv for å regulere bestanden ned før vi har en levedyktig bestand av ulv i Norge og så lenge ulven er oppført i vedlegg II av Bern-konvensjonen.

Ved å skyte alle ulver som vandrer utenfor ulvesonen, gis det ikke rom for vandring, noe ulvebestanden er helt avhengig av for å overleve. Generelt mener NOAH at ulver må tillates å vandre nettopp fordi det er den eneste måten å tilføre nye gener og sørge for at det er en mulighet for enslige foreldre å danne nye par slik at revirene kan holde seg stabile. På den måten unngår man med stor sannsynlighet unødige skade på beitedyr.

Bestandsmålet for ulv (som etter NOAHs oppfatning må anvendes som et minimumsmål og ikke som et maksimumsmål) er satt slik at ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes, jf. § 3 første ledd i rovviltforskriften. Det var opprinnelig ikke ment at prinsippet om geografisk differensiert forvaltning skulle anvendes slik at det ikke kan forekomme ynglinger i det hele tatt utenfor ulvesonen.

Vilkåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at det ikke er tilstrekkelig grunn til å anta at ulv som dukker opp i vinterstid i Oppland utgjør et skadepotensial for fremtidig beitesesong. Mest sannsynlig vil disse ulvene vandre videre og forlate området før beitedyr slippes på beite.

Det er skrevet i saksfremlegg at det er pr nå registrert kun en skade av ulv i Oppland i 2019. NOAH mener at tapstallene fra tidligere år viser store svingninger i antall skadehendelser (og hvor 2017 tegner seg ut som urealistisk). Siden skadeomfanget er

¹ <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-8832-3.pdf?pid=24792>

nesten null i år, er vilkåret om skade ikke oppfylt, jf. § 18 første ledd bokstav b i nml, og lisensfelling av ulv bør ikke tillates.

Lisensfelling er lite målrettet til å forebygge fremtidige skader av streifende ulv

NOAH vil gjøre oppmerksom på at flere nylig publiserte undersøkelser har kommet til at skyting av ulv ikke er det mest effektive virkemiddelet til å forebygge fremtidige skader forårsaket av ulv. NOAH har sendt en oversikt av denne kunnskapen med anbefalinger om bruk av ikke-letale løsninger for norske forhold til KLD den 9. mars i 2018. Vi vil vise her til to studier:

Undersøkelsen gjennomført i Spania kom til den konklusjonen at felling av ulv er kontraproduktiv fra skadehåndterings- og bevaringsperspektiv.² Studien anbefalte å sette fokus på bedre dyreholdpraksis (ubeskyttede husdyr er mer utsatt for predasjon). Studien baserte seg på flere nye vitenskapelige publikasjoner og konkluderte med at felling av bestander av store rovdyr er uberettiget av vitenskapelige grunner. Videre undertrykker felling visse egenskaper i rovdyr og endrer dermed rovdyrenes rolle i økosystemet. Forskerne påpekte dessuten at gjennomføring og utfall av forvaltningstiltak rettet mot store rovdyr bør vurderes av etiske grunner.

Undersøkelsen publisert i januar 2018 i PLoS ONE «Killing wolves to prevent predation on livestock may protect one farm but harm neighbors»³ antyder, basert på resultatene fra feltforskning, undersøkelser og analyser av tidligere forskning, at skyting av ulv som forvaltningstiltak burde stanses, fordi skadene som dette forårsaker på ulv og husdyr ikke oppveies av fordeler. Analysen antyder at eventuelle potensielle gunstige effekter av letale inngrep lokalt ville bli «kompensert» av skadelige virkninger for nærliggende gårder i samme området. Hvis de små, lokale forbedringene ble ansett som biologisk, etisk eller økonomisk viktige for en gård, ville man også måtte innrømme de tilknyttede kostnadene til nærliggende gårder og den biologiske, etiske og økonomiske betydningen for disse gårdene. På grunnlag av det foreliggende beviset kunne studien derfor ikke konkludere med at felling som forebyggende forvaltningstiltak hadde den ønskede effekten av å hindre fremtidige tap av husdyr. I stedet oppdaget studien en potensiell spill-over-effekt av de-predasjon fra en gård (der ulvene ble felt) på nærliggende gårder. Til slutt vil NOAH understreke at siden Norge er forpliktet til å ta vare på ulv i Norge, er det viktig å fokusere på arbeidet som er rettet mot å øke toleransen for tilstedeværelse av ulv. Dette bør innebære aktivt engasjement særlig på lokalt og regionalt nivå.

Konklusjon

NOAH mener at det ikke bør tillates lisensfelling av ulv i Oppland i 2019-2020, siden:

- a) vilkåret om at lisensfelling ikke truer bestandens overlevelse ikke er oppfylt, jf. nml § 18 andre ledd;
- b) vilkåret om skade i § 18 første ledd bokstav b i nml ikke er oppfylt;

2 Fernández-Gil, A., Naves, J., Ordiz, A., Quevedo, M., Revilla, E., & Delibes, M. (2016). Conflict misleads large carnivore management and conservation: brown bears and wolves in Spain. *PLoS ONE*, 11(3), e0151541, s 10.

3 Santiago-Avila, F. J., Cornman, A. M., & Treves, A. (2018). Killing wolves to prevent predation on livestock may protect one farm but harm neighbors. *PLoS ONE*, 13(1), e0189729.

c) vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, jf. § 18 andre ledd i nml.

NOAH hevder at vedtaket strider mot nasjonal og internasjonal lov - §§ 4, 5, 8, 9, 10 og 18 i naturmangfoldloven og artikler 2, 6 og 9 i Konvensjon om vern av ville europeiske planter og dyr, og deres naturlige leveområder (Bern-konvensjonen) - og bør oppheves.

Med hilsen

NOAH - for dyrs rettigheter

v/

Siri Martinsen
Leder og veterinær

Katrin Vels
Jurist